

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Jana Passera, JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové, v právní věci navrhovatele: **J. B.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, **2) JUDr. Michal Hašek**, **3) JUDr. Jeroným Tejc**, **4) JUDr. Michal Bortel**, ve věci „návrhu na neplatnost voleb“

t a k t o :

- I. Návrh na neplatnost volby **JUDr. Michala Bortela** **s e o d m í t á .**
- II. Návrh na neplatnost volby kandidátů **JUDr. Michala Haška** a **JUDr. Jeronýma Tejce**, zvolených v Jihomoravském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny, **s e z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí argumentace navrhovatele

[1.] V podání ze dne 4. 11. 2013 navrhovatel uvedl námítky proti neoprávněnému zásahu České televize a Exekutorské komory vůči politické straně Aktiv nezávislých občanů, jejímž lídrem navrhovatel byl, a to v souvislosti s plánovaným vystoupením v pořadu ČT Interview Daniely Drtinové. V podání rovněž uvedl, že se domáhá neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny, protože jeho případné vystoupení v televizní debatě by významně změnilo výsledek voleb a rozložení sil v Poslanecké sněmovně. Navrhovatel si dále stěžuje na neoprávněný zásah Exekutorské komory (vydání tiskové zprávy) a editora České televize, kvůli nimž za Aktiv nezávislých občanů nevystoupil v televizi on, ale jeho stranický kolega. Navrhovatel taktéž zmínil, že politické straně Aktiv nezávislých občanů byla Krajským úřadem Jihomoravského kraje odmítnuta kandidátní listina pro volby do Poslanecké sněmovny. Svůj návrh doplnil celou řadou příloh: např. tiskovou zprávou Exekutorské komory, korespondencí s ČT, stanovami strany, rozhodnutím o odmítnutí registrace a dalšími dokumenty.

[2.] Nejvyšší správní soud navrhovatele vyzval usnesením č. j. Vol 125/2013 - 31 ze dne 5. listopadu 2013 podle § 37 odst. 5 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) k odstranění vad podání. V podání ze dne 7. 11. 2013 navrhovatel doplnil, že podává návrh na neplatnost voleb do Poslanecké sněmovny, konkrétně napadl volbu kandidátů za ČSSD v Jihomoravském kraji:

JUDr. Michala Haška, JUDr. Jeronýma Tejce a JUDr. Michala Bortela. Doplnil rovněž další skutečnosti vztahující se k neuskutečněnému televiznímu vystoupení a neoprávněnému zásahu Exekutorské komory. Navrhovatel také uvedl, že se kandidát do Poslanecké sněmovny JUDr. Michal Hašek dopustil zneužití své úřední pozice a nekalého jednání, když s navrhovatelem neřešil neoprávněný zásah do jeho práv. Po osobním jednání na úřadu hejtmána se navrhovatel domáhal vyjádření hejtmána, ale ani po uplynutí lhůty 30 dnů se odpovědi nedočkal.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[3.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a byl ve lhůtě deseti dnů po vyhlášení celkového výsledku voleb do Poslanecké sněmovny (§ 87 odst. 1 zákona o volbách) podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 1 s. ř. s. a § 87 odst. 1 zákona o volbách). Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. a § 87 odst. 1 zákona o volbách je k podání návrhu na neplatnost volby kandidáta při volbách do Poslanecké sněmovny aktivně legitimován každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl poslanec zvolen. Vyslovení neplatnosti volby kandidáta se tak příslušný navrhovatel může domáhat jen vůči kandidátům, kteří byli voleni v okrsku, u něhož je navrhovatel zapsán ve stálém seznamu voličů, jinak řečeno jen vůči kandidátům voleným ve volebním kraji podle místa trvalého pobytu navrhovatele. V nyní posuzovaném případě byl navrhovatel zapsán do stálého seznamu voličů v místě svého trvalého bydliště, tedy na území volebního kraje Jihomoravský kraj. JUDr. Michal Hašek a JUDr. Jeroným Tejc byli zvoleni jako poslanci za volební kraj Jihomoravský kraj, návrh je tedy věcně projednatelný.

[4.] Třetí napadený kandidát, JUDr. Michal Bortel, byl pouze kandidátem v Jihomoravském kraji, poslancem však ve volbách zvolen nebyl, návrh se proto v této části odmítá.

[5.] Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu. Podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona o volbách návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Návrhu na neplatnost volby kandidáta tak Nejvyšší správní soud vyhoví pouze tehdy, jestliže dospěje k závěru, že byl porušen volební zákon (resp. zjistí-li tzv. *relevantní protiprávnost* - podrobněji k tomu viz usnesení NSS ze dne 4. 7. 2006, sp. zn. Vol 36/2006, rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), a to takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta, přičemž v těchto řízeních používá třístupňový „algoritmus“ postupu: v prvním kroku zjišťuje, zda došlo k porušení zákona, ve druhém kroku analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu a konečně v závěrečném kroku posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen. Tyto tři popsané kroky musí být splněny kumulativně (srov. k tomu přiměřeně usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS).

[6.] Jak soud v minulosti již opakovaně konstatoval, podává-li návrh na neplatnost volby kandidáta jednotlivý občan (§ 87 odst. 1 zákona o volbách), vystupuje zde do popředí ochrana jeho aktivního volebního práva. Zákon proto zjevně (byť nikoliv výslovně) předpokládá, že argumentace takovýchto návrhů bude směřovat proti konkrétním protizákonnostem při bezprostředním či zprostředkovaném výkonu tohoto práva, přičemž ke zpochybnění výsledku volby může dojít právě z tohoto důvodu jen tam, kde je občan zapsán ve stálém seznamu,

anebo kde reálně toto právo uplatnil (srov. usnesení ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 66/2006 - 105, č. 948/2006 Sb. NSS). Podání návrhu na neplatnost volby kandidáta (či více kandidátů) v daném volebním kraji je tedy především na místě tam, kde došlo k individuálnímu excesu (excesům) ve volebním procesu v rámci tohoto volebního kraje.

[7.] Navrhovatelova argumentace v předmětném podání však míří zcela jinam: věcně totiž nenapadá zvolení kandidátů ani nenamítá porušení volebního zákona ve vztahu k aktivnímu volebnímu právu, směřuje toliko k obraně pasivního volebního práva (práva kandidovat do Poslanecké sněmovny), proti nezaregistrování kandidátní listiny politické strany Aktiv nezávislých občanů a rovněž k právu osobně vystupovat v debatním pořadu veřejnoprávní televize coby zástupce kandidující strany.

[8.] Soud v první řadě připomíná, že proti nezaregistrování kandidátní listiny se může politická strana domáhat ochrany, a to v zákonné lhůtě u příslušného krajského soudu, jak ostatně byla řádně poučena v rozhodnutí o odmítnutí registrace. V tomto řízení však Nejvyšší správní soud nerozhoduje o návrhu politické strany, ale navrhovatele - fyzické osoby a ochrany jeho práva volit.

[9.] Nejvyšší správní soud rovněž zdůrazňuje, že nemá pravomoc řešit neoprávněný zásah Exekutorské komory (ve spise založenou tiskovou zprávou k osobě navrhovatele) do jeho práv, v řízení o návrhu na neplatnost voleb totiž soud toliko posuzuje, zda byl porušen volební zákon způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby napadeného kandidáta či kandidátů. Ze skutečností tvrzených navrhovatelem však nelze dovodit žádné konkrétní porušení volebního zákona a navrhovatel ani netvrdí, že by tyto namítané skutečnosti vztahovaly ke zvolení napadených kandidátů, sociálnědemokratických poslanců.

[10.] Navrhovatel dále napadá neoprávněný zásah České televize do jeho práv vystoupit v televizním pořadu.

[11.] Soud se však v tomto ohledu může pouze omezit na přezkum, zda veřejnoprávní média v souvislosti s vysíláním v rámci volební kampaně, porušila povinnosti jim uložené v § 31 odst. 2 zákona o vysílání (srov. usnesení NSS ze dne 22. 6. 2010, č. j. Vol 12/2010 – 34).

[12.] Jak již Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 65/2006 – 52, uvedl, „koncept odstupňované rovnosti (abgestufte Chancengleichheit) precizně zformulovala německá odborná literatura a judikatura, na níž je případně pro stručnost v tomto směru odkázat. Podle této koncepce ze zásady rovnosti šancí politických stran přípustných k volbám plyne, že nemohou být vyloučeny z přístupu k rozhlasovému a televiznímu vysílání s odkazem na to, že jsou nevýznamné nebo politicky škodlivé. Tato zařízení totiž musí dát prostor všem tendencím. Na straně druhé však zásada rovnosti soutěžních šancí stran neznamená, že všechny tyto strany musí mít vymezen stejný vysílací čas pro volební agitaci. „Je ústavněprávně přípustné vyměřit vysílací časy diferencovaně podle významu stran (odstupňovaná rovnost šancí), pokud malým a novým stranám je dán k dispozici rovněž přiměřený vysílací čas (diferenciace na základě nezbytného minima - „Grundsöckel““ (W. Schreiber, Handbuch des Wahlrechts zum Deutschen Bundestag – Kommentar zum Bundeswahlgesetz 7. vyd., Carl Heymanns Verlag, 2002, str. 120 - 121). Za kritéria pro diferenciaci významu politických stran slouží např. délka existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační struktura apod. (blíže viz např. BVerfGE 7, 99 – Sendezeit I, BVerfGE 13, 204 – Sendezeit II). „Je úkolem vysílání v předvolebním období informovat občany objektivně o rozdělení mezi nejvýznamnější politická, světová a společenská uskupení. Tato povinnost obsahové vyváženosti s sebou přináší rovněž to, že o politickém uskupení, které se poprvé účastní nadregionálních voleb, je v rámci redakčního vysílání podle všech pravidel zpravováno podstatně méně než o stranách, které sebrávají na základě délky svého trvání, pevně

organizace, parlamentního zastoupení nebo účasti ve vládách Spolku nebo zemí větší roli v politické realitě; přesto mu musí být poskytnuta přiměřená příležitost k vlastní sebeprezentaci“ (W. Schreiber, c. d., str. 122).“

[13.] Česká televize se ve vztahu k volbám řídí kromě zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, také Kodexem České televize. Ten v čl. 6 odst. 2 upravuje vyváženost časového prostoru politických stran a hnutí při vysílání diskusních pořadů. K předčasným volbám do Poslanecké sněmovny byla rovněž dne 17. 9. 2013 vydána Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize. (online dostupné zde: <http://img.ct24.cz/multimedia/documents/51/5051/505040.pdf>) V rámci těchto Pravidel je zachováván princip odstupňované rovnosti a přístup všech kandidujících stran (nikoli všech kandidátů) do veřejnoprávního vysílání.

[14.] Navrhovatel však nenamítá, že by „jeho“ strana pozvána nebyla, je nespokojen s tím, že byl ve veřejnoprávním vysílání nahrazen stranickým kolegou, středočeským lídrem strany Aktiv nezávislých občanů Vladimírem Stehlíkem. Zásah editora ČT O. K. do vysílacího schématu volebních debat je podle něj přímým důsledkem jednání Exekutorské komory, tedy vydané tiskové zprávy Exekutorské komory k jeho osobě. Navrhovatel však tuto příčinnou souvislost nikterak neprokázal. Soud rovněž odmítá, že by se hejtman Hašek dopustil nekalého jednání a zneužití úřední pozice tím, že se nezabýval podnětem od navrhovatele a neshledává žádné porušení zákona či ovlivnění volebních výsledků. Ze skutečností tvrzených navrhovatelem tedy nelze dovodit žádné konkrétní porušení zákona.

[15.] Na okraj soud podotýká, že navrhovateli nic nebránilo, aby se údajné pomlouvačné kampani ze strany Exekutorské komory bránil jinou cestou, např. práva na ochranu osobnosti v občanskoprávním režimu. Rovněž se mohl se svou stížností ohledně pozvání do vysílání obrátit přímo na pracovníky České televize, případně na Radu České televize jako její kontrolní orgán.

III. Závěr a náklady řízení

[16.] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že návrh na neplatnost volby JUDr. Michala Bortela je nepřijatelný, a proto byl odmítnut.

[17.] Návrh na neplatnost volby zvolených kandidátů JUDr. Michala Haška a JUDr. Jeronýma Tejce je nedůvodný, a proto jej soud zamítl.

[18.] Nejvyšší správní soud v souladu s § 90 odst. 3 *in fine* s. ř. s. rozhodl o návrhu bez jednání.

[19.] O náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 93 odst. 4 s. ř. s., dle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu